

Bioanalüütikute tegemistest Euroopa tasemel – magistrist Euroopa Parlamendini

Karin Kalda
laboratooriumi
juhtiv bioanalüütik
SA Põhja-Eesti
Regionaalhaigla

Bioanalüütikuid ühendav katusorganisatsioon on European Association of Biomedical Scientists (EPBS), mille liikmed on 21 Euroopa riigi bioanalüütikute kutseorganisatsioonid.

EPBS üldkogu koosolekul Viinis 2025. a räägiti jätkuvalt vajadusest üle-euroopalisele eriala harmoneerimisele, sel korral Austria spetsialiseerumise näitel, planeeritavast EPBS ühisest õppeplatvormist, bioanalüütikute tegemisest Euroopa Parlamendis, ratastel õppelaborist, EPBS mentorlusprogrammist ja paljust muust. Käesoleval aastal on EPBS üldkogu kohtumisaik Portugal.

Austria näitel magistriõppesse

Austrias on spetsialiseerumisvariantideks täiendõpe või magistriskraad, mis toetab paralleelselt nii tervishoiu tööjõuvajadusi, aga ka teadusuuringuid. Austrias aitab bioanalüütiku õppe järgmine aste toetada keerulisemat diagnostikat, käia kaasas tehnoloogia ülikiire arenguga, arendada interdistsiplinaarset koostööd ja karjääriastmestikku, kuid toetada ka erialaste uurimistööde ja teadustöö arengut. Magistriõppe algab seal n-ö kolmandast ja neljandast semestrist, millele lisandub 60 ainepunkti ulatuses spetsialiseerumiseks ettenähtud aineid tütopatoloogiast, histopatoloogiast, ultraheliuuringutest, funktsionaaldiagnostikast, diabeedist või geneetikast. Ühtlasi tähendab see, et Austria bioanalüütikute teostatavate uuringute valik on Eesti omast palju laiem. Samas võiks kõrgtase-

mel spetsialiseerumiseks mõelda ka Eestis bioanalüütikute magistriõppe avamisest. Käesolevalt võivad bioanalüütikud Eestis läbida magistriõppe Tartu Ülikoolis (biomeditsiin, biotehnika, molekulaarsed bioteadused, rahvatervishoid, õendusteadus), Tallinna Ülikoolis (molekulaarne biokeemia ja ökoloogia, andmehaldus jt) ja TalTechis (rakenduskeemia ja biotehnoloogia, e-tervis).

EPBS akadeemia

Eesmärgiga arendada Euroopa bioanalüütikute teadmusbaasi ühtsel tasemel ning koondada erialased loengud ühisele õppeplatvormile planeerib EPBS luua oma akadeemia. Ühtlasi eesmärgistaks see ühingusse kuulumise ka riiklikul tasemel, kuna ühingu liikmetele on tulevikus koolitustel osalemine eeldatavasti odavam ning kontrollitud kvaliteediga koolituste jõudmine Eestisse on igati tervitatav. Liitigi on ka Eestil oma eksperdid, kes võiksid niisamuti valmistada koolitusi ette ning neid muu maailmaga jagada.

Bioanalüütikud Euroopa Parlamendis

Aprillis 2024 tegi EPBS esmakordse pöördumise, et tähistada rahvusvahelist bioanalüütikute päeva Euroopa Parlamendis. Lõputuna paistval lobitööl oli

konkreetne siht – näidata Euroopale bioanalüütikute rolli tervishoius, selle arendamises ja teadustöös ning tugevdada EPBS ja Euroopa Parlamendi omavahelist koostööd. Bioanalüütikute roll Euroopas on suurem, kui Eestis esmajärgus välja paista võib. Bioanalüütikud on Euroopas vastu võetud tervisealaste ja teadustööalaste direktiivide käivitajad praktikas, tervishoiutöötajad, kes on eluliselt vajalikud ka kriisilukordades, ja haiguste ennetuse ja kontrolli eestvedajad. Eestis ei ole bioanalüütikuid kahjuks jätkuvalt tervishoiutöötajateks tunnustatud. 15. aprillil 2026 esindas EPBS Euroopa bioanalüütikuid Euroopa Parlamendis. Lisaks bioanalüütikute päeva tähistamisele ja eriala teadvustamisele tervitas bioanalüütikuid Euroopa Parlamendi liige Marianne Vind. Taanlanna, kes on õppinud bioanalüütikuks ning spetsialiseerunud patoloogia alal, kuid kasutab erialaseid teadmisi nüüd hoopis töökeskkonnaalase seadusloome arendamisel, sõnas, et ka kemikaalide nimede korrektseks tundmisel on oma mõju läbi-rääkimistel.

Bioanalüütikute ühised tegevused Euroopa tasemel on toonud meile klassifikaatorid, mis määratlevad bioanalüütikud Euroopa mõistes tervishoiutöötajateks, kuid võimestustegevused Eesti tasandil vajavad veel järjepidevat tööd. 🧠